

QUY ĐỊNH VỀ GIÁM ĐỊNH LẠI, GIÁM ĐỊNH BỔ SUNG TRONG TỔ TỤNG HÌNH SỰ

Nguyễn Thúy
Luật sư Cộng sự

Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015 đã quy định theo hướng phân biệt rõ các căn cứ Tòa án ra quyết định giám định bổ sung và giám định lại, thay vì quy định cùng một căn cứ như khoản 3 Điều 90 BLTTDS năm 2004.

1. Định nghĩa giám định lại, giám định bổ sung

Theo quy định pháp luật, giám định là việc nghiên cứu các vật chứng, chứng từ, tử thi, tình trạng sức khỏe và đặc điểm thể chất của người có ý nghĩa đối với vụ án, do người có hiểu biết chuyên môn tiến hành theo yêu cầu của cơ quan điều tra hoặc đương sự hoặc người đại diện của họ có quyền đề nghị cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng trưng cầu giám định những vấn đề liên quan đến quyền và lợi ích hợp pháp của họ, trừ trường hợp việc giám định liên quan đến việc xác định trách nhiệm hình sự của người bị buộc tội bằng quyết định trưng cầu giám định.

Theo quy định tại khoản 2, Điều 29 Luật GDTP: *“Việc giám định lại được thực hiện trong trường hợp có căn cứ cho rằng kết luận giám định lần đầu không chính xác...”*; Khoản 2, Điều 159 BLTTHS: *“Việc giám định lại được tiến hành khi có nghi ngờ về kết quả giám định hoặc có mâu thuẫn trong các kết luận giám định về cùng một vấn đề cần giám định. Việc giám định lại phải do người giám định khác tiến hành”* ; Khoản 1 Điều 21 Nghị định 26/2005/NĐ-CP ngày 02/3/2005 của Chính phủ về Hội đồng định giá trong tố tụng hình sự (viết tắt Nghị định 26/2005/NĐ-CP), quy định: *“Việc định giá lại một phần hoặc toàn bộ tài sản được tiến hành theo yêu cầu của cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng khi có nghi ngờ về kết quả định giá hoặc có mâu thuẫn giữa các kết luận định giá về giá của tài sản cần định giá...”*

Giám định bổ sung là hoạt động giám định lần tiếp theo sau lần giám định đầu tiên. Cơ quan tố tụng, người tiến hành tố tụng ra quyết định giám định bổ sung hoặc đương sự yêu cầu giám định bổ sung khi xét thấy kết quả của lần giám định đầu tiên chưa đáp ứng yêu cầu về vấn đề cần giám định để phục vụ hoạt động xét xử vụ án hình sự.

---

2. Quy định về giám định lại trong Tố tụng Hình sự

Căn cứ theo Điều 211 của Bộ luật tố tụng Hình sự 2015, nội dung của giám định lại được quy định cụ thể như sau:

” Điều 211. Giám định lại

- 1. Việc giám định lại được thực hiện khi có nghi ngờ kết luận giám định lần đầu không chính xác. Việc giám định lại phải do người giám định khác thực hiện.*
- 2. Cơ quan trung cầu giám định tự mình hoặc theo đề nghị của người tham gia tố tụng quyết định việc trung cầu giám định lại. Trường hợp người trung cầu giám định không chấp nhận yêu cầu giám định lại thì phải thông báo cho người đề nghị giám định bằng văn bản và nêu rõ lý do.*
- 3. Trường hợp có sự khác nhau giữa kết luận giám định lần đầu và kết luận giám định lại về cùng một nội dung giám định thì việc giám định lại lần thứ hai do người trung cầu giám định quyết định. Việc giám định lại lần thứ hai phải do Hội đồng giám định thực hiện theo quy định của Luật giám định tư pháp”.*

Theo quy định của pháp luật hiện hành thì hiện nay, chỉ duy nhất một trường hợp cơ quan, người tiến hành tố tụng ra quyết định giám định lại hoặc đương sự trong vụ án hình sự gửi yêu cầu giám định là khi có nghi ngờ kết luận giám định lần đầu không chính xác. Việc giám định lại không được tiếp tục thực hiện bởi cơ quan giám định lần đầu tiên mà phải được thực hiện bởi cơ quan giám định khác.

Điều 212 Bộ luật tố tụng hình sự 2015 quy định về giám định lại trong một số trường hợp như sau:

“Trường hợp đặc biệt, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao quyết định việc giám định lại sau khi đã có kết luận của Hội đồng giám định. Việc giám định lại trong trường hợp đặc biệt phải do Hội đồng mới thực hiện, những người đã tham gia giám định trước đó không được giám định lại. Kết luận giám định lại trong trường hợp này được sử dụng để giải quyết vụ án”.

Như vậy, đối với những vụ án có tính chất phức tạp Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao quyết định việc giám định lại sau khi đã có kết luận của Hội đồng giám định.

3. Quy định về giám định bổ sung trong Tố tụng Hình sự

Căn cứ theo Điều 210 của Bộ luật tố tụng Hình sự 2015, nội dung của giám định bổ sung được quy định cụ thể như sau:

“ Điều 210. Giám định bổ sung

1. Việc giám định bổ sung được tiến hành trong trường hợp:

- a) Nội dung kết luận giám định chưa rõ, chưa đầy đủ;*
- b) Khi phát sinh vấn đề mới cần phải giám định liên quan đến tình tiết của vụ án đã có kết luận giám định trước đó.*

2. Việc giám định bổ sung có thể do tổ chức, cá nhân đã giám định hoặc tổ chức, cá nhân khác thực hiện.

3. Việc trưng cầu, yêu cầu giám định bổ sung được thực hiện như giám định lần đầu”.

Như vậy, việc giám định bổ sung sẽ được tiến hành trong hai trường hợp:

- Nội dung kết luận giám định chưa rõ, chưa đầy đủ
- Khi phát sinh vấn đề mới cần phải giám định liên quan đến tình tiết của vụ án đã có kết luận giám định trước đó.

Căn cứ theo khoản 2, Điều 210 Bộ luật hình sự 2015, việc giám định bổ sung có thể do tổ chức, cá nhân đã giám định hoặc tổ chức, cá nhân khác thực hiện.

Theo đó, khoản 4, Điều 2 Luật giám định tư pháp 2012 : “Cá nhân, tổ chức giám định tư pháp bao gồm giám định viên tư pháp, người giám định tư pháp theo vụ việc, tổ chức giám định tư pháp công lập, tổ chức giám định tư pháp ngoài công lập và tổ chức giám định tư pháp theo vụ việc”.

Vì tính chất của giám định bổ sung là việc nghiên cứu, giám định thêm trên cơ sở kết quả giám định lần đầu tiên chứ không phải vì lý do sai phạm phía cơ quan giám định. Vì vậy, việc thực hiện giám định bổ sung vẫn có thể được thực hiện bởi cơ quan giám định lần đầu. Mặt khác, việc để cơ quan giám định lần đầu tiên tiếp tục thực hiện giám định bổ sung sẽ rút ngắn thời gian giám định hơn do cơ quan này đã có sự am hiểu về đối tượng giám định trước đó rồi.

Trong quá trình điều tra, truy tố và xét xử vụ án hình sự, việc tiến hành giám định lại và giám định bổ sung đóng vai trò vô cùng quan trọng. Giám định là một quyền của các bên tham gia tố tụng, đặc biệt là bị can, bị cáo, nhằm kiểm tra lại tính khách quan, chính xác của các kết luận giám định ban đầu. Trong nhiều trường hợp, việc giám định lại có thể làm nổi bật những hạn chế, sai sót hoặc sự thiếu khách quan trong kết quả giám định trước đó, từ đó bảo vệ được quyền và lợi ích hợp pháp của người tham gia tố tụng.

Bên cạnh đó, giám định bổ sung cũng là một biện pháp rất cần thiết trong tố tụng hình sự. Ví dụ, khi cần xác định thêm nguyên nhân, tính chất, mức độ của hành vi phạm tội thì giám định bổ sung sẽ được tiến hành để làm rõ các vấn đề này. Hay trong trường hợp cần phân tích, đánh giá thêm về các dấu vết, vật chứng thu thập được tại hiện trường thì việc giám định bổ sung cũng sẽ được thực hiện. Những kết quả giám định bổ sung sẽ góp phần quan trọng vào việc xác định sự thật khách quan của vụ án.

Như vậy, giám định lại và giám định bổ sung là những biện pháp tố tụng cần thiết, góp phần bảo đảm sự khách quan, chính xác trong việc thu thập, đánh giá chứng cứ, từ đó đưa ra được bản án công minh, công bằng. Những biện pháp này không chỉ bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các bên, mà còn góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của hoạt động tư pháp hình sự.